

Årsrapport

Samarbeidsforum mot fattigdom

2011

Kontaktutvalget hadde årets siste møte i Batteriets nye lokaler den 21. desember

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning.....	2
Oversikt over Samarbeidsforumets virksomhet i 2011.....	3
Studietur til Island 2011.....	5
Samarbeidsforumets politiske og deltakende aktiviteter.....	7
Makt og Muligheter i 2011.....	9
Møter i Kontaktutvalget.....	10
Hva har vi oppnådd ?.....	11
Handlingsplan for 2012:.....	12

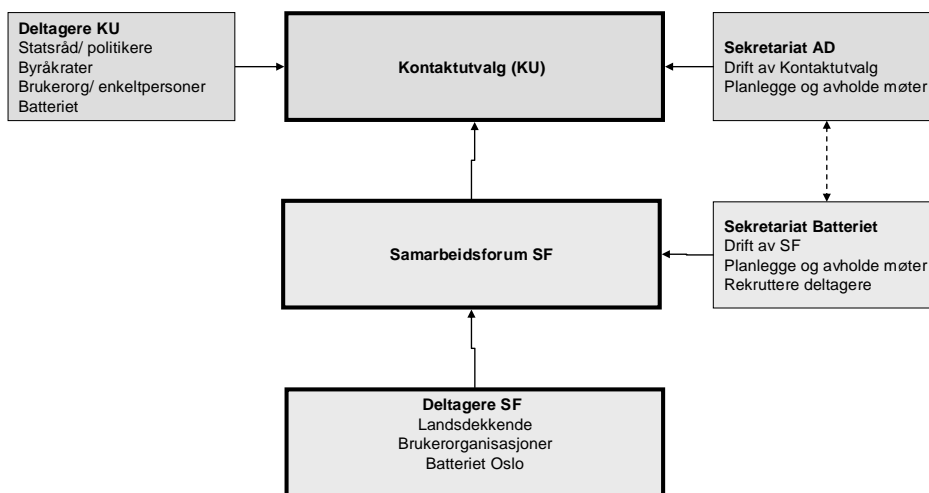
Innledning

Batteriet er sekretariat for ”Samarbeidsforum mot fattigdom i Norge”. Forumet består av 14 organisasjoner. Forumets representanter møter i ”Regjeringens Kontaktutvalget for økonomisk og sosialt vanskeligstilte.

Dette er en samarbeidsmodell som startet i 2008 og som har som mål å styrke kontakten mellom marginaliserte grupper i Norge og øverste politiske myndigheter.

Denne modellen skal også stimulere til økt samarbeid brukerorganisasjonene i mellom, slik at deres politiske slagkraft blir styrket. Møtene i Samarbeidsforum, og de øvrige aktivitetene i nettverket, er sentrale for å stimulere til dette.

Kontaktutvalget og Samarbeidsforum

- **Samarbeidsforum:** Nettverk av brukerorganisasjoner. Forbereder og fremmer saker til Kontaktutvalget. Kan ha arrangementer, aksjoner, kompetansebygging. Velger representanter til
- **Kontaktutvalget:** der brukerorganisasjonene treffer øverste politiske ledelse til jevnlig samtaler (3 ganger i året). **Arbeidsdepartementet (AD)** er sekretariat for Kontaktutvalget.
- **Batteriet** er sekretariat for Samarbeidsforum

I 2011 har vi endret på møte-representasjonen i Kontaktutvalget. Det er nå Samarbeidsforum som velger

Organisasjoner som var med i Samarbeidsforum i 2011:

Kontaktutvalget mellom innvandrerg. og myndighetene (KIM), Marborg, Velferdsalliansen, Foreningen Fattignorge, Gjeldsofferalliansen, Stiftelsen rettferd for taperne, RIO, Landsforeningen for barnevernsbarn, Wayback, Leieboerforeningen KREM, BibiAmka, innvandreneres landsorganisasjon(INLO), Aleneforeldreforeningen

Oversikt over Samarbeidsforumets virksomhet i 2011

Line Eikenes fra RIO og Bengt Scheldt fra GOA på vei til møte hos stortingspresident Dag Terje Andersen

- Året i Samarbeidsforum startet med en invitasjon fra Stortingspresident Dag Terje Andersen den 1.februar. Forumet møtte ham til lunch på hans kontor. Tema var fattigdomsbekjempelse og et uttalt ønske fra han om å være oppdatert på hva Samarbeidsforum er opptatt av.
- Vi har hatt 7 heldagsmøter i Samarbeidsforum. I tillegg har det vært 2 Makt og Muligheter a 2 dager vår og høst.
- **Møter i Samarbeidsforum**
Samarbeidsforum har hatt 7 dagsmøter i 2011. Datoene for møtene var:
1.-2.2, 25.2. 19.5. 1.9. 3.11. 1.12

NOVA-rapport; ” Den som har skoen på...”

NOVA ved professor Bjørn Hvinden presenterte i 2011 en undersøkelse om hvordan medlemmene opplever å være med i Samarbeidsforum.

Samarbeidsforum mot fattigdom og Batteriet har i 2010 og 2011 arbeidet sammen med professor Bjørn Hvinden og fått frem rapporten ”Den som har skoen på...” Dette har vi gjort for å bidra til kompetanseøkning blant medlemsorganisasjonene i forumet og for at Batteriet som sekretariat skulle kunne få ny kunnskap og utvikle sin egen rolle som sekretariat.

Gjennom de siste 3 årene har vi satt i gang ulike tiltak for å fremme kompetanseøkningen for forumet:

- Studieturer til europeiske land
- Seminarer og konferanser som Makt og Muligheter, høringer etc.
- Kunnskapsbolk på hvert Samarbeidsforum med eksterne fagfolk, forskere og politikere.
- Samarbeidsprosjekter mellom organisasjonene i forumet
- Veiledning og trening/opplæring ved Batteriets ansatte og organisasjonenes egne representanter

Denne rapporten ved Bjørn Hvinden er et nytt aspekt ved kompetanseøkningen. Vi ønsket å lære av en forsker med god innsikt i hvilke rolle brukerorganisasjoner i Norge og Europa spiller i de respektive samfunn når det gjelder dialog mellom offentlige myndigheter og organisasjoner av økonomisk og sosialt vanskeligstilte.

På Batteriet har vi sett det som hensiktsmessig at brukerorganisasjoner i forumet har dialog med forskere som et ledd i utviklingen av egen kunnskap og kompetanse i organisasjonene.

Forskeren har undervist i Samarbeidsforum. han har besøkt de respektive organisasjonene i forumet og gjort grundige intervjuer med ledelsen. Han har også intervjuet Batteriets ansatte. Deretter har han skrevet en rapport der han har gjort vurderinger av sine funn. Rapporten er blitt til etter gjentatte møter med både Batteriet og med deltagerne i Samarbeidsforum der han har luftet sine funn og fått nyanseringer og korrigeringer. Samarbeidsforum har hatt egne dager uten forfatterens deltagelse der vi har drøftet funnene og hvilke følger de vil kunne få for videre arbeid. Rapporten inneholder også en teoretisk del i kapittel 2 om begreper som makt og innflytelse, handlingsevne, omfordeling og representasjon.

Kommunevalget

I forbindelse med kommunevalget utarbeidet Batteriet et utkast til avisinnlegg som alle organisasjonene fikk. Ideen var at organisasjonene kunne selv justere på teksten og skrive under med sitt navn. Det ble benyttet av noen av organisasjonene. I tillegg hadde Samarbeidsforum to avisinnlegg på trykk i forbindelse med valget. Disse sto i Klassekampen og Vårt Land.

Studietur til Island 2011

Studie ferð falleg Iceland 2011 - óljósum landið

Hensikten med turen var å få mer kjennskap til hvordan landet har taklet omstillingen etter finanskrisen. Hvordan dette igjen har påvirket den sosiale velferden. Samtidig ville vi se på grasrotbevegelsen og det politiske påvirkningsarbeidet på Island. Og ikke minst ønsket vi at deltakerne i Samarbeidsforum skulle få en god turopplevelse, hvor de kunne bli nærmere kjent med hverandre.

Disse organisasjonene fra Samarbeidsforum deltok på studieturen:

KREM
INLO
KIM
Velferdsalliansen
Bibi Amka
Marborg
Leieboforeningen
Landsforeningen for barnevernsbarna

Besøk hos organisasjonene og Sosialministeren

Hlutverkasetur - The Role center

Borgartúni 1, Reykjavík

Her møtte vi en energisk og spennende kvinne, Ebba, som hadde startet et aktivitets senter, med bakgrunn i en modell fra Trondheim.

Senteret retter seg mot mennesker i aldersgruppen fra 16 og oppover, med forskjellige utfordringer som rus, psykiske lidelser, fysiske, arbeidsledige, sosiale osv. Dette er for mennesker som av ulike grunner har mistet viktige roller i livet.

Et av målene til senteret er at de som kommer dit skal, ved å være i aktivitet, kunne finne tilbake til sin egen verdi og rolle i livet. Hensikten er også at de skal jobbe mot isolasjon og stigma. Dette skjer gjennom at de som er der lærer nye ting, jobber med helsen og finne sin egen styrke ved å være endel av en gruppe igjen. Aktivitetene blir lagt opp etter behov og ønsker, og mange av dem som bruker senteret begynner selv å delta og undervise. Ebba ansetter også de hun ser er i stand til å ta på seg oppgaver og følge opp.

På sikt skal deltagelsen på senteret gjøre at de som er der, er i stand til å delta i Storsamfunnet igjen.

Iceland Church Aid

Vi møtte Vilborg Oddstóttir. Church Aid er også med i EAPN nettverket. De er ikke medlemmer, men søker om deltagelse.

Vilborg gav oss en oversikt over Islands status etter Finanskrisen. Hun tegnet et bilde som ikke bare var svart og hvitt, men gav oss noen fakta om situasjonen.

Arbeidsledigheten hadde økt med 14 % i Keflevik området. De møtte en ny gruppe arbeidsledige, menn på rundt 50 år, som aldri hadde vært uten arbeid før. Det er en stor andel fra Polen som jobber på Island, de har blitt hardt rammet etter krisen. Velferdssystemet har blitt sikret gjennom forhøyet skatt, ved at de som har høyest inntekt betaler mer. Hun fortalte også at folket har blitt hørt, og refererte også til den såkalte fleecerevolusjonen, hvor islendingene demonstrerte i uker ved hjelp av kjeler og lokk, fløyter og trommer for å understreke sin missnøye med sittende regjering. Det førte til slutt med at sittende Statsminister Geir Haarde gikk av.

Church Aid gir mat til familier som trenger det. Det er visse kriterier som må være oppfylt, og det fremlegges oversikt over inntekt. De skulle etter hvert gå over til å gi bankkort, slik at det ble mindre stigmatiserende. Folk fikk fryst gjelden og skulle få beholde huset. Billånene ble slettet, lånen var ofte tatt opp i dollar i utlandet og umulige å betale tilbake.

Det var også fokus på det gode som har kommet ut av krisen. Bla. har familieverdiene blomstert. Barna har mer tid med foreldrene. Forbrukersamfunnet har bremset opp.

Samtidig fortalte Vilborg at folk tror ikke lenger på de instusjonene som de trodde på før,

The Welfare Watch (TWW)

Vi besøkte Sosialministern og hennes stab i Ministeriet for Sosial- og sosiale kostnader. I 2009 oppretter de The Welfare Watch, som er instans som skal overvåke Velferdssystemet. De skal systematisk følge med på de økonomiske konsekvensene for familier og individer, slik at de kan rette inn tiltak som skal hjelpe dem som er i økonomiske kriser. Opprinnelig skulle TWW vare i 80 dager, som kartlegging av situasjonen på Island, men viste seg å være en verdifull modell som de fortsatte med.

På besøk hos Ministeriet

De vil spesielt verne om de som hadde det dårligst fra før. Sosialministeren Ingibjörg Broddadóttir fortalte oss, at de aldri hadde snakket om fattigdom på Island før. Det var stor stigma rundt temaet. Det var blitt større åpenhet rundt dette etter krisen.

Vi hadde en god samtale rundt bordet, og de var i ennå større grad interessert i å høre om Samarbeidsforumet og vår modell. De syntes dette var en unik form for demokrati utvikling, som de ønsket å utforske nærmere.

Utflukter på Island

Vi tok oss også tid til å se litt av Island og være sosiale sammen.

Vi var b. la. på Perlan. Et gammelt vannbasseng som er gjort om og er dekket av en glasskule. Bygget ligger på en høyde og gir god utsikt over Reykjavik og områdene rundt.

Et av vannbassengene er tømt og rommer **Sagamuseet**. Museet forteller historien om den islandske sagaverdenen og islendingenes liv i fortid og nåtid

Blå Lagune var også et must å få med, og med en kilde som holder 40 grader, var det rom for alle å senke skuldrene og flyte “bort” fra alt noen timer.

Samarbeidsforumets politiske og deltakende aktiviteter

NOU 2011: Rom for alle

På møte i Samarbeidsforum inviterte vi Anne Lise Skog-Hansen fra FAFO til å innlede om arbeidet i Boligutvalget og å legge fram boligmeldingen. Deretter diskuterte deltakerne i Samarbeidsforum innholdet og mulige konsekvenser av forslaget. På bakgrunn av denne diskusjonen utarbeidet Batteriet et utkast til hørings svar fra Samarbeidsforum. Dette utkastet gikk deretter på "intern høring" til organisasjonene i Samarbeidsforum som kommenterte utkastet. Batteriet ferdigstilte høringsuttalelsen.

Samarbeidsforum valgte at bolig skulle være et tema på møte i Kontaktutvalget.

Høringsmøter i Stortinget

Samarbeidsforum har gitt innspill og deltatt på to høringer i stortingskomiteen i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet 2012. Dette er første gang Samarbeidsforum som et felles forum har gått sammen og deltatt på høring i stortinget. Vi deltok på **Kommunal- og forvaltningskomiteen og Arbeids- og sosialkomiteen.**

Makt og muligheter

Samarbeidsforum var sterkt representert og deltok med innlegg og workshops på høstens Makt og muligheter.

Handlingsplan for forumets arbeid i 2012

Samarbeidsforum utarbeidet en handlingsplan for forumets arbeid i 2012, der mål og delmål for arbeidet er satt, i tillegg til å si noe konkret om hva vi skal gjøre for å nå målene, når vi skal gjøre det og hvordan. Handlingsplanen er vedlagt årsrapporten.

Innspill til statsbudsjettet 2013

Vi har utarbeidet et innspill til statsbudsjettet 2013 som ble overlevert Hanne Bjurstrøm i Kontaktutvalget den 21. desember på Batteriet.

Samarbeidstiltak som har fått økonomisk støtte fra Samarbeidsforum i 2011:

Samarbeidsforum har ytt noe støtte til organisasjoner som har tilknytning til forumet eller til Makt og Muligheter for at de skulle kunne delta på Brobyggerstudiet på Diakonhjemmet Høgskolesenter.

Innspill til statsbudsjettet 2013

I november og desember 2011 jobbet Samarbeidsforum med å lage ”Innspill til statsbudsjettet 2013”; Forumet samlet seg om saker vi mener må til for å redusere fattigdommen i Norge. De fordelte seg på 4 departementer:

Arbeidsdepartementet: Innsats mot fattigdom og tilskudd til sosiale tjenester og sosial inkludering.

Kommunal og regionaldepartementet: Styrke kommunenes frie inntekter og sosial boligpolitikk

Justisdepartementet: Kriminalomsorg spesielt fokus på unge under 18 år og domfelte med rusproblemer samt tolketjeneste for innsatte.

Helse og Omsorgsdepartementet: Samhandlingsreformen og lavterskel rusomsorg

Makt og Muligheter i 2011

Hvert år arrangerer vi Makt og Muligheter - større seminarer der flere organisasjoner innefor fattigdomsfeltet inviteres. Hensikten er kompetansebygging i og nettverksutvikling mellom organisasjonene. Makt og muligheter er siden oppstart i 2008 blitt et begrep i Norge blant økonomisk og sosialt vanskeligstilte. Der står både fest og protest, makt og muligheter, kultur og politikk på agendaen. Der blir menneskers egenerfaring løftet frem og tatt i mot som byggsteiner til å få kontroll over eget liv. I år har vi hatt to seminarer i denne kategorien.

5.-6. april 2011:

Makt og Muligheter på Union scene i Drammen

Tema: Påvirkning. Det er kommunevalg – hvordan kan vi påvirke?

Vi fokuserte på forskjellige sider ved påvirkning, akjonisme, lobby-virksomhet, media, kompetansedeling. Hva er det som må til for å påvirke? Hvilke verktøy har vi til rådighet? Gode krefter fra Antirasistisk senter, Amnesty, Unge funksjonshemmede, egne organisasjoner

som KREM, Velferdsalliansen, Stift. Rettferd for taperne, RIO, Foreningen for human narkotikapolitikk

Om lag 45 deltagere fra store deler av Norge fordelt på ca 20 organisasjoner

Makt og Muligheter 16. – 17. november på Sørmarka

Tema: Å bestige fjell

Makt & Muligheter bestod av insiprasjonsøkter og forskjellige *fjellvandring*er - ”workshops”. Mennesker fra Pilegrims, Brobyggerne, Foreningen fattignorge, Bibi Amka, Fattighuset, RIO, FRI hadde workshops, debatter og foredrag for å dele av sine erfaringer.

65 deltagere fra Finnmark til Agder deltok og representerte ca 30 organisasjoner.

Møter i Kontaktutvalg

Kontaktutvalget har hatt 3 møter i 2011:

- 26.april: Med statsråd Hanne Bjurstrøm og statssekretær Gina Lund med stab
Tema: 1. Innspill til statsbudsjettet 2012
2. Gjensidige forventninger til Kontaktutvalget mellom sosialt og økonomisk vanskeligstilte og arbeidsministeren.
- 8.november: Med statssekretær Gina Lund og stab:
Tema: NOU:2011:15 Rom for alle - en sosial boligpolitikk for framtiden
- 21.desember: Statsråd Hanne Bjurstrøm og statssekretær Gina Lund
Tema: Innspill til statsbudsjettet 2013

Gave fra statsråden

På møtet overrakte statsråden en gave på kr 250.000,- fra Arbeidsdepartementet til bruk i ulike arrangementer i 2012 for Samarbeidsforum, bl.a en studietur til Stockholm for forumets medlemmer. Samarbeidsforum er svært takknemlig for gaven og for den anerkjennelse den er uttrykk for.

Honoratte Kashale presenterer Samarbeidsforumet innspill til statsbudsjettet

Hva har vi oppnådd?

Organisasjonene i Samarbeidsforum og Kontaktutvalget verdsetter modellen for dialog og kontakt mellom myndighetene og de fattiges organisasjoner. I kontakten de har med fattigdomsnettverk i Europa blir det klart at den norske modellen skiller seg ut fra de fleste andre lands modeller for dialog mellom regjering og de fattiges organisasjoner. Ikke minst fremheves Samarbeidsforum fordi det er et forberedende organ til Kontaktutvalget og fordi det er satt av penger til drift, aktiviteter og sekretariat.

Samtidig føres det jevnlig en diskusjon i forumet mellom organisasjonene der de også stiller kritiske spørsmål til modellen. Hva får de igjen for innsatsen? Er tidsbruken verdt det? Blir det endringer som får betydning for de fattige? Hvor mange ganger skal de gjenta behovet for å heve livsoppholdsatsene til SIFO-nivå? Svarene som gis er ikke entydige. De fleste er inneforstått med at politiske endringer tar tid – lang tid. Men noen er utålmodige og mener at det må hardere lut til for å bevege politisk ledelse.

Vi har prøvd å skissere hva vi har oppnådd på disse årene i Samarbeidsforum og Kontaktutvalg:

- Organisasjonene har blitt kjent blant sentrale statsråder i regjeringen
- De har blitt kjent med og har senket terskelen for å ta kontakt med statsråder, statssekretærer og forvaltning.
- Forvaltningen er en del av nettverket; særlig AD og AVdir
- Flere av organisasjonene har sikret stabil økonomi
- organisasjonene har hevet sin kompetanse; bl.a. kunnskap om politiske prosesser
- aksjoner og høringer, for eksempel fattigdomshøringer, valgmøter, Menneskering rundt Stortinget,
- høringsorgan for NOU og stortingsmeldinger
- høringsmøter med komiteer på stortinget
- avisinnlegg og kronikker fra Samarbeidsforum
- konkrete saker der Samarbeidsforum har bidratt til forbedring eller endring:
 - NAV's nettside om økonomisk rådgivning
 - Barnevernsbarn rett til studielån

- enklere tilgang til separate møter med statsråder
- presentasjon av modellen ved Round table-conference i Brussel 2010

Handlingsplan for 2012:

Siste del av 2011 arbeidet Samarbeidsforum med en handlingsplan for hele 2012. Hovedmål strategier og delmål er satt opp. Tidsplan og ansvar er fordelt. Et stikkord er politisk påvirkning ikke bare gjennom kontakten med regjeringen men også mellom Samarbeidsforum og opposisjonen på Stortinget. I løpet av året vil det også bli tatt opp nye medlemsorganisasjoner i forumet.

Kai-Rune Myhrer
Daglig leder Batteriet